

ността на предприятията под чужд контрол, в този сектор на приемащите страни се използват 18 показателя. Сред тях са: дял на чуждестранните филиали в обема на промишленото производство, заетост, производителност на труда, работни заплати, износ, разходи за НИРД и др. Вторият том отразява дейността на ТНК в услугите и в него се използват 5 показателя. Данните се актуализират всяка година.

От методологична гледна точка е важно да се посочи, че за разлика от данните за ПЧИ, които се основават на концепцията за “дългосрочния интерес” (lasting interest) - 10 и повече процента от акционерния капитал на чужда фирма, при определяне на ролята и влиянието на ПЧИ върху реалната икономика се използва концепцията за “контролиращия интерес” (controlling interest). Той е много по-трудно да се определи, поради което за нуждите на статистическото измерване е прието информацията за дейността на ТНК да се основава на мажоритарния интерес - 50 и повече процента от акциите, които имат право на глас в борда за управление. Приема се, че подобно участие дава реален контрол върху управлението на компанията (макар че експертите на ОИСР изрично подчертават, че такъв контрол може да се упражнява и с по-малко от 50% от акционерния капитал).

Резултатите от проекта на ОИСР, и по-конкретно на тази негова част, която се отнася до ролята на ТНК в икономиките на страните членки, могат да се систематизират накратко по следния начин:

Ако за оценка на чуждестранното проникване **в промишлеността** на отделните страни се използват два основни показателя - дял на предприятията под чужд контрол в добавената стойност и в оборота на промишлеността⁷, ще се види, че този сектор в страните от ОИСР се характеризира със значително чуждо присъствие. По показателя “дял на ПЧИ в добавената стойност” челно място заемат Ирландия и Унгария. В тях на чуждестранните предприятия в промишлеността се падат между 70 и 80%. За преобладаващата група страни от организацията, включваща държави като Франция, Чехия, Швеция, Холандия, Норвегия и др., този дял е значително по-нисък и варира между 25 и 30%.

Делът на предприятията под чужд контрол в общия оборот на промишлеността се колебае между 75% в Ирландия и 3% в Япония. Техният дял надвишава 40% в Канада, Белгия и Люксембург и 30% в Чехия, Швеция, Англия, Франция, Полша и Холандия. В САЩ този показател е под 20%.

⁷ Двата показателя са близки, но не и идентични. За разликата между тях вж. OECD, *Measuring Globalization: OECD Economic Globalization Indicators*, 2005, p. 68, 106.